Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 15 (7576) СУБОТА 5 ЛЮТАГА 1944 г.

Цана 20 кап.

Умацаванне Совецкага Саюза, якое адбылося, пераканаўчай за ўсё даказваецца тым, як наша Чырвоная Армія, якая нясе ўвесь цяжар барацьбы з галоўнымі сіламі небяспечнейшага ворага, б'е нямецка-фашысцкую армію і паспяхова набліжае момант поўнага выгнання ворага з совецкай тэрыторыі і яго поўны разгром.

В. МОЛАТАЎ.

X Сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

Аб пераўтварэнні Наркамата Абароны і Наркамата Замежных Спраў з агульнасаюзных у саюзна-рэспубліканскія Наркаматы

Даклад тав. В. М. МОЛАТАВА ў Вярхоўным Совеце СССР 1 лютага 1944 года

Таварышы дэпутаты!

Перад Вярхоўным Советам пастаўлена пытанне аб пераўтварэнні двух Наркаматаў, Народнага Камісарыята Абароны і Народнага Камісарыята Замежных Спраў, з агульнасаюзных у саюзна-рэспубліканскія Наркаматы. Совет Народных Камісараў лічыць гэтае пытанне ўпаўне наспеўшым.

Справа ідзе не аб звычайным пераўтварэнні двух наркаматаў. Справа ідзе, перш за ўсё, аб пастаноўцы новых адказнейшых задач перад саюзнымі рэспублікамі. Пастаўлена пытанне аб новых задачах і правах саюзных рэспублік, па-першае, у справе абароны нашай краіны, і, па-другое, у галіне знешніх зносін з замежнымі дзяржавамі і, у сувязі з гэтым, аб важных пераўтварэннях у нашай саюзнай дзяржаве.

Да гэтага часу саюзныя рэспублікі ўдзельнічалі ў агульнай справе стварэння, арганізацыі і ўзбраення Чырвонай Арміі. Наша армія ствалалася, як агульнасаюзная армія, а асобных вайсковых фарміраванняў рэспублік не існавала. Цяпер прапануецца ўвесці вайсковыя фарміраванні рэспублік, якія павінны быць састаўнымі часткамі Чырвонай Арміі. У сувязі з гэтым узнікае патрэба ў стварэнні Наркаматаў Абароны ў саюзных рэспубліках, а таксама неабходнасць пераўтварэння агульнасаюзнага Наркамата Абароны ў саюзна-рэспубліканскі Наркамат.

Пасля стварэння Саюза Совецкіх Рэспублік у 1922 годзе знешнія палітычныя зносіны былі сканцэнтраваны цалкам у агульнасаюзным Народным Камісарыяце Замежных Спраў, прычым асобныя рэспублікі перадалі паўнамоцтвы па знешніх зносінах гэтаму Наркамату. Цяпер урад Саюза прапануе прадаставіць саюзным рэспублікам паўнамоцтвы ўступаць у непасрэдныя зносіны з замежнымі дзяржавамі і заключаць з імі пагадненні. Натуральна, што прадастаўленне рэспублікам паўнамоцтваў у галіне знешніх зносін выклікае неабходнасць стварэння Народных Камісарыятаў Замежных Спраў у саюзных рэспубліках і неабходнасць пераўтварэння агульнасаюзнага Наркамата Замежных Спраў у саюзна-рэспубліканскі Наркамат.

Сэнс прапануемага пераўтварэння зусім яскравы. Гэта пераўтварэнне азначае пашырэнне дзейнасці саюзных рэспублік, якое стала магчымым у выніку іх палітычнага, эканамічнага і культурнага росту,

інакш кажучы—у выніку іх нацыянальнага развіцця. У гэтым нельга не бачыць новага важнага кроку ў практычным вырашэнні нацыянальнага пытання ў многанацыянальнай совецкай дзяржаве, нельга не бачыць новай перамогі нашай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. **(Апладысменты).** Аднак, гэта пераўтварэнне стала магчымым не проста ў выніку ўмацавання нашых рэспублік. Яно стала магчымым у выніку дасягнутага ўмацавання нашай агульнасаюзнай дзяржавы ў цэлым.

Умацаванне Совецкага Саюза, якое адбылося, пераканаўчай за ўсё даказваецца тым, як наша Чырвоная Армія, якая нясе ўвесь цяжар барацьбы з галоўнымі сіламі небяспечнейшага ворага, б'е нямецка-фашысцкую армію і паспяхова набліжае момант поўнага выгнання ворага з совецкай тэрыторыі і яго поўны разгром. **(Апладысменты).** Цяпер ужо больш чым відавочна, як ганебна праваліліся разлікі ворага на паражэнне Чырвонай Арміі, і наколькі блізарукія былі гітлераўскія разлікі на раз'яднанне народаў Совецкага Саюза. Наша армія, у якую ўліліся мільёны людзей ад усіх народаў Совецкага Саюза, і якой такую неацанімую дапамогу аказваюць нашы партызаны ў тыле ворага, з кожным днём усё больш паспяхова даказвае, як умацавалася наша краіна, які магутны совецкі лад, якая вялікая дружба совецкіх народаў. **(Апладысменты).**

Гэта прапанова аб пераўтварэннях у галіне арганізацыі абароны і знешніх зносін, з вялікім пашырэннем функцый саюзных рэспублік, павінна служыць новым пацвярджэннем нашай упэўненасці ў моцнасці і росце сіл Совецкага Саюза. Гэта ўпэўненасць дэманструецца тым мацней, што мы прапануем правесці гэтыя пераўтварэнні ў разгар Айчыннай вайны, калі так вялікае напружанне сіл нашых народаў і калі не кожная дзяржава пайшла-б на такія буйныя пераўтварэнні.

I

Пераўтварэнне Наркамата Абароны

Пераходжу да пытання аб пераўтварэнні Наркамата Абароны.

Праектам Закона прапануецца ўстанавіць, што саюзныя рэспублікі арганізуюць вайсковыя фарміраванні рэспублік і што Народны Камісарыят Абароны пераўтвараецца з агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі. Адпаведна гэтаму прапануецца ўнесці неабходныя дадаткі ў агульнасаюзную Канстытуцыю.

У нас і ў цяперашні час існуюць нацыянальныя вайсковыя фарміраванні ў Чырвонай Арміі. У нашай арміі ёсць вайсковыя фарміраванні: літоўскія, латышскія, эстонскія, грузінскія, азербайджанскія, армянскія, казахскія і некаторыя іншыя. Некаторыя з гэтых вайсковых часцей былі створаны ўжо ў часе Айчыннай вайны. Цяпер, калі ўсе народы Совецкага Саюза імкнуцца заняць свае месца ў радах Чырвонай Арміі, для нас мае важнае значэнне ўтварэнне вайсковых фарміраванняў рэспублік.

Як вядома, у царскай Расіі на ваенную службу не прызываліся некаторыя нацыянальнасці і народнасці. Не прызываліся, напрыклад, узбекі, казахі, таджыкі, туркмены, кіргізы, большасць народнасцяў Паўночнага Каўказа, а таксама народнасці Поўначы. Царызм, натуральна, не давяраў народам, якіх ён трымаў у каланіяльным ці поўкаланіяльным становішчы. Царская ўлада нічога і не рабіла для таго, каб падрыхтаваць гэтыя народы да паступовага ўцягнення ў армію.

У совецкі час становішча карэнным чынам змянілася.

У нашым заканадаўстве, разумеецца, няма прававых абмежаванняў па прызыву ў армію для тых ці іншых нацыянальнасцей. Але павінен быў прайсці вядомы час, каб зрабіць магчымым фактычнае ажыццяўленне прызываў у Чырвоную Армію ва ўсіх частках Совецкага Саюза. Частковыя прызывы ў Чырвоную Армію праводзіліся за мінулыя годы і ў тых раёнах СССР, дзе ў старыя час не праводзілася ваенных прызываў. Ствараліся і нацыянальныя вайсковыя часці ў Чырвонай Арміі, але гэтыя фарміраванні да цяперашняга часу не маглі атрымаць свайго сапраўднага развіцця.

Цяпер становішча змянілася да лепшага. Стварыліся дастатковыя магчымасці для вайсковых фарміраванняў у саюзных рэспубліках. Ва ўсіх рэспубліках ёсць не толькі кадры радавых байцоў, але і вядомыя кадры каманднага састава, які можа кіраваць адпаведнымі вайсковымі часцямі. Такім чынам, цяпер утварэнне вайсковых фарміраванняў у саюзных рэспубліках можа быць пастаўлена на моцныя ногі. Але для ажыццяўлення гэтай задачы трэба мець рэспубліканскія Наркаматы Абароны, а, зразумела, узнікае неабходнасць пераўтварэння агульнасаюзнага Наркамата Абароны ў саюзна-рэспубліканскі Наркамат. Трэба думаць, што гэта ўмацуе ўвагу рэспублік таксама для пастаноўкі ваеннага навучання ў школах і ў вышэйшых навучальных установах, што нам неабходна. Пры такім становішчы ўтварэнне вайсковых фарміраванняў у рэспубліках, як састаўных частак Чырвонай Арміі, адыграе сваю немалаважную станоўчую ролю.

Як гэта адаб'ецца на нашай Чырвонай Арміі? Ці будзе гэта садзейнічаць яе ўмацаванню, росту яе магутнасці? Так, у гэтым не можа быць сумнення. Наша армія заўсёды была блізка і дарага народам Совецкага Саюза. У ходзе Айчыннай вайны яшчэ больш умацавалася любоў народаў СССР да сваёй арміі, яшчэ больш моцнай і ўсеагульнай стала гордасць совецкіх людзей поспехамі і гераізмам Чырвонай Арміі. **(Апладысменты).** На самой справе. Хто не бачыць, якую слаўную барацьбу вядзе наша армія за вызваленне Украіны, за вызваленне Беларусі? Хто не цэніць усёй душой таго, што робіць Чырвоная Армія для падрыхтоўкі блізкага вызвалення Літвы, Латвіі, Эстоніі, Малдавіі, Карэла-Фінскай рэс-

(Працяг на 2-й стар.).

X сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

Працяг даклада тав. В. М. Молатава

публікі? **(Працяглыя апладысменты).** Хто не памятае аб тым, што совецкія войскі выратавалі Азербайджан, Грузію і Арменію ад нашэсця германскага фашызма? **(Апладысменты).** Хто не праслаўляе ў совецкім народзе нашу армію за тое, што яна адстаяла нашу сталіцу — Маскву, учыніла разгром немцаў пад Сталінградам, перайшоўшы ў наступленне па ўсяму фронту, абараніла Ленінград, поўнасцю зняла з яго блакаду і гоніць цяпер полчышчы ворага з роднай зямлі, не даючы яму перадышкі? **(Бурныя, працяглыя апладысменты).** Хто, апрача зачумленых фашызмам, не зразумеў цяпер, што Чырвоная Армія выконвае вызваленчую місію не толькі ў адносінах сваёй Радзімы, але і ў адносінах усіх дэмакратычных краін, якія змагаюцца за сваю чэсць, свабоду і незалежнасць супроць смяртэльнай небяспекі з боку фашызма? **(Апладысменты).** Хто, далей, не ведае аб тым, што рабочыя і работніцы нашых заводаў і фабрык, што сяляне і сялянкі ў калгасах, што наша інтэлігенцыя, што ўсе совецкія людзі гатовы аддаць для ўмацавання магутнасці Чырвонай Арміі ўсе свае сілы, што сваёй самаадданай працай яны на справе выконваюць свой абавязак перад Радзімай, перад гераічнай Чырвонай Арміяй? **(Працяглыя апладысменты).**

Утварэнне вайсковых часцей рэспублік павінна паслужыць далейшаму ўмацаванню нашай арміі, як абаронцы нашай Радзімы, як надзейнай апоры Совецкага Саюза. Ворагі Совецкага Саюза могуць не сумнявацца, што ў выніку гэтых новых вайсковых фарміраванняў сілы нашай дзяржавы яшчэ больш умацуюцца. Гэта прымусіць іх надалей быць паасцярожней. Гэта новае ўвасабленне мацнеючай дружбы народаў Совецкага Саюза будзе садзейнічаць далейшаму росту аўтарытэту нашай краіны ў вачах народаў Усхода і Захада. **(Апладысменты).**

II

Пераўтварэнне Наркамата Замежных Спраў

Не меншае значэнне мае пераўтварэнне агульнасаюзнага Наркамата Замежных Спраў у саюзна-рэспубліканскі Наркамат.

Да ўтварэння Совецкага Саюза, побач з Наркаматам Замежных Спраў РСФСР, існавалі Наркаматы Замежных Спраў на Украіне, у Беларусі, Грузіі, Арменіі, Азербайджане, якія ў пэўных выпадках падтрымлівалі знешнія зносіны з іншымі дзяржавамі. У першы перыяд, калі наша дзяржава яшчэ не была сабрана ў адну агульнасаюзную дзяржаву, а складалася з разрозненых частак,—паміж асобнымі совецкімі рэспублікамі і замежнымі дзяржавамі быў заключаны рад дагавораў і пагадненняў. У некаторых выпадках прадстаўнікі РСФСР атрымлівалі спецыяльныя паўнамоцтвы ад іншых совецкіх рэспублік для ўдзелу ў міжнародных нарадах і для заключэння дагавораў з другімі дзяржавамі ад імя ўсіх ці некалькіх совецкіх рэспублік. Таварыш Сталін гаварыў на 1-м агульнасаюзным З'ездзе Советаў, што тады «совецкія рэспублікі, хоць і дзейнічалі разам, але ішлі паасобку, занятыя перш за ўсё пытаннем свайго існавання». На першай стадыі гэта было непазбежна.

Пры ўтварэнні СССР, у адпаведнасці з агульнай воляй саюзных рэспублік, было вырашана з'яднаць у адным цэнтры справу знешніх зносін з замежнымі дзяржавамі. Тады быў створан агульнасаюзны Наркамат Замежных Спраў, які атрымаў правы Наркаматаў Замежных Спраў асобных совецкіх рэспублік. З таго часу і да нашых дзён совецкая дзяржава была прадстаўлена за граніцай праз агульнасаюзных дыпламатычных прадстаўнікоў. Дагаворы і пагадненні з замежнымі дзяржавамі заключаліся таксама толькі ад імя Саюза. Гэта было неабходна для пэўнага этапа развіцця нашай дзяржавы і дало свае станоўчыя вынікі, умацаваўшы дзяржаву і высока ўзняўшы яе ролю ў міжнародных справах. **(Апладысменты).**

Але і тады, яшчэ на партыйным з'ездзе ў 1923 годзе, таварыш Сталін гаварыў:

> «Нацыянальнае пытанне мы будзем ставіць яшчэ не раз, бо ўмовы нацыянальныя і міжнародныя змяняюцца і яшчэ могуць змяніцца. Я не заракаюся ад таго, што, быць можа, нам прыдзецца некаторыя камісарыяты, якія мы зліваем у саставе Саюза Рэспублік, потым раз'еднаць...»

Як лепшы знаўца нацыянальнага пытання, не толькі ў нашай партыі і не толькі ў нашай краіне, таварыш Сталін, — які разам з вялікім Леніным заклалі асновы Совецкага Саюза,—ужо тады ўказваў, што змяненні ў міжнароднай абстаноўцы і нацыянальнае развіццё будуць не раз выклікаць арганізацыйныя перабудовы ў апараце совецкай дзяржавы. Інакш і нельга прадставіць сабе становішча спраў, асабліва ў такім маладым і хутка мацнеючым арганізме, як Совецкі Саюз.

Цяпер пытанне аб знешніх зносінах саюзных рэспублік стаіць інакш, чым два дзесяцігоддзі таму назад, калі ствараўся Совецкі Саюз. Ён вырас з жыццёвых патрэбнасцей рэспублік і яго вырашэнне дыктуецца інтарэсамі Саюза, як цэлага.

Даўно прайшоў час, калі некаторыя замежныя дзяржавы імкнуліся не прыкмячаць існавання народжанай Кастрычніцкай рэвалюцыяй Совецкай Рэспублікі. Цяпер, наадварот, сярод замежных дзяржаў расце цяга да ўстанаўлення і развіцця дыпламатычных адносін з нашай дзяржавай. Вядома, ва ўмовах сусветнай вайны для гэтага ёсць свае асаблівыя нямалыя цяжкасці, але ўсё-ж і за годы вайны міжнародныя сувязі СССР няўхільна пашыраліся. Можна нават сказаць, што іменна за годы вайны міжнародныя сувязі Совецкага Саюза ўзняліся на новую, больш высокую ступень. Факты агульнавядомы. Упершыню за час існавання совецкай улады мы ўстанавілі не толькі дружаскія, але і саюзныя адносіны з Вялікабрытаніяй. **(Працяглыя апладысменты).** Такія-ж добрыя адносіны ў нас устанавіліся са Злучанымі Штатамі Амерыкі. **(Працяглыя апладысменты).** Стварылася магутная антыгітлераўская кааліцыя, якая ўзначальваецца Совецкім Саюзам, Вялікабрытаніяй і Злучанымі Штатамі Амерыкі, ваеннае і палітычнае значэнне якой для ўсяго кола дэмакратычных дзяржаў цяжка пераацаніць. **(Апладысменты).** Прыкладам мацнеючых дружаственных адносін Совецкага Саюза з еўрапейскімі дзяржавамі можа служыць нядаўна заключаны Совецка-Чэхаславацкі дагавор. Закладзены асновы для супрацоўніцтва вялікіх і малых дэмакратычных краін не толькі ў часе вайны супроць агульнага ворага, але і для пасляваеннага перыяду ў імя аховы свету ад новых нападаў з боку агрэсіўных дзяржаў. Як вядома, Маскоўская і Тэгеранская канферэнцыі занялі віднейшае месца ў развіцці і ўмацаванні антыгітлераўскай кааліцыі. І як ніколі вялікая ўпэўненасць народаў антыгітлераўскага лагера ў блізкай і поўнай перамозе, у недалёкіх ужо сумесных сакрушальных ударах саюзнікаў па агульнаму ворагу, а таксама ўпэўненасць у тым, што ў гэтай сумеснай барацьбе загартуецца саюз і дружба антыфашысцкіх краін. **(Апладысменты).**

І ўсё-ж нельга сказаць, каб гэты агульны, станоўчы ход развіцця міжнародных сувязей Совецкага Саюза мог поўнасцю ахапіць не толькі агульнасаюзныя патрэбы, але і рознастайныя і растучыя патрэбы саюзных рэспублік у знешніх справах. Ёсць, напрыклад, нямала спецыфічных гаспадарчых і культурных патрэб у саюзных рэспублік, якія не могуць быць у поўнай меры ахоплены агульнасаюзным прадстаўніцтвам за граніцай, а таксама дагаворамі і пагадненнямі Саюза з іншымі дзяржавамі. Гэтыя нацыянальныя запатрабаванні рэспублік могуць быць лепш задаволены шляхам прамых зносін рэспублік з адпаведнымі дзяржавамі. Разумеецца, патрабуецца спецыяльная канкрэтная распрацоўка пытанняў гэтага роду ў агульнасаюзных і рэспубліканскіх органах. Нельга таксама адмаўляць, што патрабуецца некаторы час, каб наладзіць гэтую знешнюю дзейнасць рэспублік. Такія пытанні вырашаюцца не па шаблону. Бясспрэчна, аднак, тое, што пытанне аб выхадзе на знешнюю арэну дзейнасці набыў ужо для раду рэспублік жыццёвае значэнне. Варта, нарэшце, прызнаць, што гэта не толькі ў інтарэсах тых ці іншых асобных саюзных рэспублік, але і ў інтарэсах усёй справы пашырэння міжнародных сувязей і ўмацавання супрацоўніцтва СССР з другімі дзяржавамі, што так важна ў час вайны і што дасць свае плады таксама ў пасляваенны перыяд.

Вось асновы, па якіх трэба прызнаць неабходнасць пераўтварэння Наркамата Замежных Спраў з агульнасаюзнага ў саюзна - рэспубліканскі Наркамат. Калі ў першы перыяд існавалі толькі рэспубліканскія Наркаматы Замежных Спраў, а ў другі толькі агульнасаюзны Наркамат Замежных Спраў, то цяпер Народны Камісарыят Замежных Спраў павінен ператварыцца ў больш складаную і разгалінаваную арганізацыю — у саюзна-рэспубліканскі Наркамат.

Мне застаецца нямнога дадаць аб нашай дыпламатычнай практыцы. Прыходзіцца канстатаваць, што адсутнасць спецыяльных указанняў у Совецкай Канстытуцыі ў адносінах права саюзных рэспублік на абмен прадстаўнікамі з іншымі дзяржавамі і на знешнія зносіны іншы раз тлумачыцца ў прамую шкоду інтарэсам совецкіх рэспублік і Совецкага Саюза ў цэлым. Дадатак, які прапануецца, паслужыць для ліквідацыі такога рода фактаў.

III

Новы крок наперад у вырашэнні нацыянальнага пытання

Пераўтварэнне Наркамата Замежных Спраў і Наркамата Абароны, якое прапануецца, з'яўляецца новым крокам наперад у вырашэнні нацыянальнага пытання ў Совецкім Саюзе. Гэта пераўтварэнне знаходзіцца ў прамой адпаведнасці з прынцыпамі нашай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Правядзенне такога роду мерапрыемстваў у цяперашні час азначае, што совецкая дзяржава дасягнула новай ступені свайго развіцця, ператвараючыся ў больш складаны і поўнакроўны арганізм. У гэтым нельга не бачыць новае сведчанне вялікага значэння соцыялістычных прынцыпаў арганізацыі Совецкага Саюза.

У дакладзе на З'ездзе Советаў, які зацвярджаў Канстытуцыю СССР у 1936 годзе, таварыш Сталін так ахарактарызаваў перамогу нацыянальнай палітыкі совецкай улады, якая забяспечыла поспех утварэння многанацыянальнай дзяржавы на базе соцыялізма:

> «Адсутнасць эксплаататарскіх класаў, якія з'яўляліся асноўнымі арганізатарамі міжнацыянальнай бойкі; адсутнасць эксплаатацыі, якая культывіруе ўзаемнае недавер'е і распальвае нацыяналістычныя страсці; наяўнасць ва ўладзе рабочага класа, які з'яўляецца ворагам усякага заняволення і верным носьбітам ідэй інтэрнацыяналізма; фактычнае ажыццяўленне ўзаемнай дапамогі народаў ва ўсіх галінах гаспадарчага і грамадскага жыцця; нарэшце, росквіт нацыянальнай культуры народаў СССР, нацыянальнай па форме, соцыялістычнай па зместу,—усе гэтыя і падобныя ім фактары прывялі да таго, што змянілася ў корані аблічча народаў СССР, знікла ў іх пачуццё ўзаемнага недавер'я, развілося ў іх пачуццё ўзаемнай дружбы і наладзілася, такім чынам, сапраўднае брацкае супрацоўніцтва народаў у сістэме адзінай саюзнай дзяржавы.
>
> У выніку мы маем цяпер упаўне скла́ўшуюся і вытрымаўшую ўсе выпрабаванні многанацыянальную соцыялістычную дзяржаву, моцнасці якой магла-б пазайздросціць любая нацыянальная дзяржава ў любой частцы свету».

(Працяглыя апладысменты).

З таго часу прайшло яшчэ 7 год,—і якіх год! Хутка тры гады, як мы вядзем вялікую Айчынную вайну з германскім фашызмам і яго саюзнікамі, якія выкарыстоўваюць у барацьбе з Совецкім Саюзам матэрыяльныя і людскія рэсурсы амаль усёй Еўропы. Гэта было новым і прытым самым сур'ёзным выпрабаваннем для нашай многанацыянальнай дзяржавы. Але і гэта выпрабаванне з чэсцю вытрымаў Совецкі Саюз.

У 26-ю гадавіну Кастрычніцкай рэволюцыі таварыш Сталін у такіх словах падвёў вынік апошняму перыяду:

> «Усе народы Совецкага Саюза аднадушна ўзняліся на абарону сваёй Радзімы, справядліва лічачы цяперашнюю Айчынную вайну агульнай справай усіх працоўных без адрознення нацыянальнасці і веравызнання. Цяпер ужо самі гітлераўскія палітыкі бачаць, як безнадзейна бязглуздымі былі іх разлікі на раскол і сутычкі паміж народамі Совецкага Саюза. **Дружба народаў нашай краіны** вытрымала ўсе цяжкасці і выпрабаванні вайны і яшчэ больш загартавалася ў агульнай барацьбе ўсіх совецкіх людзей супроць фашысцкіх захопнікаў». **(Апладысменты).**

У гэтым,—па словах таварыша Сталіна,—адна з рашаючых крыніц сілы Совецкага Саюза.

Падвядзем вынікі.

Праводзячы ў цяперашніх умовах вялікія дзяржаўныя пераўтварэнні, мы павінны, вядома, паставіць пытанне аб тым, як гэта адаб'ецца на Чырвонай Арміі і на яе глыбокім тыле ў краіне. Інакш кажучы, ці мы робім крок да ўмацавання або да паслаблення СССР?.

Усё сказанае вышэй дае магчымасць даць на гэта пытанне пэўны адказ.

Пераўтварэнне Наркамата Замежных Спраў і Наркамата Абароны, якое выцякае з пашырэння задач і функцый саюзных рэспублік унутры краіны і за яе межамі, не толькі не супярэчыць інтарэсам умацавання нашага Саюза, а наадварот, праводзіцца ў імя і для далейшага ўмацавання нашай вялікай дзяржавы. **(Працяглыя апладысменты).** З моманту ўтварэння Совецкага Саюза Канстытуцыя забяспечыла саюзным рэспублікам

(Працяг на 3-й стар.).

X сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

Працяг даклада тав. В. М. Молатава

такое вышэйшае выяўленне іх суверэнных правоў, як права свабоднага выхаду з СССР. Але чым далей, тым больш народы Совецкага Саюза пранікаюцца імкненнем жыць у цеснай дружбе паміж сабою, дапамагаць адзін другому і ісці разам праз усе выпрабаванні пад кіраўніцтвам совецкай улады. **(Апладысменты).** Прызнанне з боку Саюза факта ўзросшых патрэбнасцей рэспублік у іх дзяржаўным будаўніцтве, уключаючы і знешнюю дзейнасць, і заканадаўчае забеспячэнне гэтых патрэб рэспублік, толькі ўмацоўвае брацкія адносіны народаў нашай краіны і яшчэ паўней раскрывае гістарычны сэнс існавання Совецкага Саюза ў вачах народаў Усхода і Захада.

Варта, далей, прызнаць, што новы крок наперад у вырашэнні нацыянальнага пытання ў СССР мае вялікае значэнне з пункту гледжання ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. У перыяд, калі германскі фашызм — гэта горшае дзецішча імперыялізма! — узняў галаву і развязаў сусветную вайну, каб душыць суседзяў, знішчаць свабодныя дзяржавы і навязваць сваю разбойніцкую імперыялістычную палітыку іншым народам Еўропы, а затым і народам усяго свету, — новы поспех у правядзенні ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі ў совецкай дзяржаве будзе мець асабліва важнае міжнароднае значэнне. Гэты крок совецкай улады будзе новым маральна-палітычным ударам па фашызму і яго чалавеканянавісніцкай палітыцы, наскрозь варожай інтарэсам свабоднага нацыянальнага развіцця народаў. Совецкі Саюз і яго саюзнікі паспяхова ўжо б'юць фашызм, які навязаў гэту вайну, набліжаюць тэрміны яго поўнага ваеннага разгрому. Але мы ведаем, што ваенным разгромам фашысцкіх сіл нельга абмежавацца. Трэба, каб маральна-палітычны разгром фашызма таксама быў даведзены да канца. **(Працяглыя апладысменты).** Гэтаму, мы ўпэўнены, будуць з поспехам садзейнічаць тыя дзяржаўныя пераўтварэнні ў Совецкім Саюзе, якія цяпер прадстаўляюцца на ваша зацверджанне.

Я выказваю ўпэўненасць, што Вярхоўны Совет прадэманструе аднадушша совецкіх людзей у вырашэнні пытання аб прапануемых дзяржаўных пераўтварэннях. **(Бурныя, працяглыя апладысменты. Усе ўстаюць).**

ЗАКОНЫ, ПРЫНЯТЫЯ ВЯРХОЎНЫМ СОВЕТАМ СССР

ЗАКОН

АБ СТВАРЭННІ ВАЙСКОВЫХ ФАРМІРАВАННЯЎ САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІК І АБ ПЕРАЎТВАРЭННІ У СУВЯЗІ З ГЭТЫМ НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТА АБАРОНЫ З АГУЛЬНАСАЮЗНАГА У САЮЗНА-РЭСПУБЛІКАНСКІ НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ

У мэтах узмацнення абароннай магутнасці Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік **пастанаўляе:**

1. Устанавіць, што саюзныя рэспублікі арганізуюць вайсковыя фарміраванні рэспублік.

2. Унесці ў Канстытуцыю СССР наступныя дадаткі:

а) Дапоўніць артыкул 14 пункт «ж» Канстытуцыі СССР пасля слоў «арганізацыя абароны СССР і кіраўніцтва ўсімі ўзброенымі сіламі СССР» словамі —«устанаўленне кіруючых асноў арганізацыі вайсковых фарміраванняў саюзных рэспублік», выказаўшы гэты пункт наступным чынам:

«ж) Арганізацыя абароны СССР, кіраўніцтва ўсімі ўзброенымі сіламі СССР, устанаўленне кіруючых асноў арганізацыі вайсковых фарміраванняў саюзных рэспублік;»

б) Дапоўніць Канстытуцыю СССР артыкулам 18-б наступнага зместу:

«**Артыкул 18-б.** Кожная саюзная рэспубліка мае свае рэспубліканскія вайсковыя фарміраванні;»

в) Дапоўніць артыкул 60 Канстытуцыі СССР пунктам «е» наступнага зместу:

«е) Устанаўлівае парадак утварэння рэспубліканскіх вайсковых фарміраванняў;»

3. Пераўтварыць Народны Камісарыят Абароны з агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі Народны Камісарыят.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 1 лютага 1944 г.

ЗАКОН

АБ ПРАДАСТАЎЛЕННІ САЮЗНЫМ РЭСПУБЛІКАМ ПАЎНАМОЦТВАЎ У ГАЛІНЕ ЗНЕШНІХ ЗНОСІН І АБ ПЕРАЎТВАРЭННІ Ў СУВЯЗІ З ГЭТЫМ НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТА ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ З АГУЛЬНАСАЮЗНАГА Ў САЮЗНА-РЭСПУБЛІКАНСКІ НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ

У мэтах пашырэння міжнародных сувязяў і ўмацавання супрацоўніцтва Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік з іншымі дзяржавамі і ўлічваючы ўзросшую патрэбу саюзных рэспублік ва ўстанаўленні непасрэдных адносін з замежнымі дзяржавамі, Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік **пастанаўляе:**

1. Устанавіць, што саюзныя рэспублікі могуць уступаць у непасрэдныя зносіны з замежнымі дзяржавамі і заключаць з імі пагадненні.

2. Унесці ў Канстытуцыю СССР наступныя дадаткі:

а) Дапоўніць артыкул 14 пункт «а» Канстытуцыі СССР пасля слоў «прадстаўніцтва Саюза ў міжнародных зносінах, заключэнне і ратыфікацыя дагавораў» словамі — «устанаўленне агульнага парадку ва ўзаемаадносінах саюзных рэспублік з замежнымі дзяржавамі», выказаўшы гэты пункт наступным чынам:

«а) Прадстаўніцтва Саюза ў міжнародных зносінах, заключэнне і ратыфікацыя дагавораў з іншымі дзяржавамі, устанаўленне агульнага парадку ва ўзаемаадносінах саюзных рэспублік з замежнымі дзяржавамі;».

б) Дапоўніць Канстытуцыю СССР артыкулам 18-а наступнага зместу:

«**Артыкул 18-а.** Кожная саюзная рэспубліка мае права ўступаць у непасрэдныя зносіны з замежнымі дзяржавамі, заключаць з імі пагадненні і абменьвацца дыпламатычнымі і консульскімі прадстаўнікамі;»

в) Дапоўніць артыкул 60 Канстытуцыі СССР пунктам «д» наступнага зместу:

«д) Устанаўлівае прадстаўніцтва саюзнай рэспублікі ў міжнародных зносінах».

3. Пераўтварыць Народны Камісарыят Замежных Спраў з агульнасаюзнага ў саюзна-рэспубліканскі Народны Камісарыят.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 1 лютага 1944 г.

Аб Першым Намесніку Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР

Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік **пастанаўляе:**

Абраць тав. **Шверніка** Нікалая Міхайлавіча Першым Намеснікам Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
1 лютага 1944 г.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 4 ЛЮТАГА

На працягу 4 лютага на **Нарвскім** напрамку нашы войскі працягвалі наступленне і занялі некалькі населёных пунктаў. Нашымі войскамі поўнасцю ачышчана ад немцаў узбярэжжа Фінскага заліва да вусця ракі **Нарва.**

Нашы войскі, якія наступаюць уздоўж узбярэжжа **Чудскага возера** і на ўсход ад яго, занялі рад населёных пунктаў.

На поўдзень ад **Сіверскі** нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі населёныя пункты **Мхі, Владычкіна, Лужні** і чыгуначныя станцыі **Нізаўскі, Мшынскав.**

На паўднёвы захад ад **Любань** нашы войскі, перамагаючы інжынерныя загароды праціўніка на лясных дарогах, з баямі прасоўваліся наперад і занялі населёныя пункты **Паддуб'е, Язвінка, Кубалава, Пустое Рыдна, Замежжа, Беразніцы, Заручча, Веражына, Замосце, Бёразно, Вольныя Кусоні.** Нашымі войскамі поўнасцю ачышчана ад праціўніка чыгунка **Ноўгарад—Ленінград.**

На захад ад **Ноўгарада** нашы войскі, перамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, працягвалі весці наступальныя баі і занялі некалькі населёных пунктаў.

На поўнач ад **Звенігародка** і **Шпола** нашы войскі працягвалі весці баі па знішчэнню акружанай груціроўкі праціўніка і занялі населёныя пункты **Малы Ржавец, Гамарня, Конанач, Хмельна, Міхайлаўка, Машны, Воранаўка.** Наша авіяцыя на гэтым участку фронта вяла паспяховую барацьбу з транспартнымі самалётамі праціўніка, збіўшы пры гэтым у паветры 13 і знішчыўшы на пасадачных пляцоўках 60 трохматорных транспартных самалётаў Ю-52.

На працягу 3 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 78 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 43 самалёты праціўніка і апрача таго 60 самалётаў знішчана на пасадачных пляцоўках.

Уручэнне ганаровага меча Маршалам Совецкага Саюза С. М. Будзённым дэлегацыі грамадзян Сталінграда

2 лютага ў Крэмлі адбылося ўручэнне дэлегацыі грамадзян Сталінграда ганаровага меча — дар караля Вялікабрытаніі Георга VI у азпаменаванне гераічнай абароны горада.

Ад імя Старшыні Совета Народных Камісараў СССР таварыша І. В. Сталіна меч быў уручаны Маршалам Совецкага Саюза тав. С. М. Будзённым главе дэлегацыі грамадзян Сталінграда — старшыні выканкома Сталінградскага гарадскога Совета тав. Пігалёву Д. М.

Тав. С. М. Будзённы і тав. Д. М. Пігалёў абмяняліся прамовамі.

Пры перадачы меча прысутнічалі: Намеснік Народнага Камісара Замежных Спраў В. Г. Дзеканозаў, Маршал авіяцыі Новікаў, начальнік Галоўнага артылерыйскага ўпраўлення генерал-палкоўнік Якаўлеў, начальнік бронетанкавага ўпраўлення генерал-палкоўнік Федарэнка, сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. Ф. Горкін, пасол Вялікабрытаніі ў СССР пан А. К. Кер і адказныя супрацоўнікі Брытанскага Пасольства і ваеннай місіі.

Выстаўка работ мастакоў і скульптараў Беларусі

У залах Дзяржаўнай Трэцьякоўскай галярэі (Масква) адкрылася выстаўка работ беларускіх майстраў выяўленчага мастацтва, прысвечаная 25-годдзю Беларускай ССР. На выстаўцы прадстаўлена больш 250 мастацкіх работ. Большасць твораў зроблена ў дні Айчыннай вайны. (ТАСС).

Гатчына аднаўляецца

У Гатчыне (Краснагвардзейск), нядаўна вызваленай ад нямецкіх акупантаў, наладжваецца нармальнае жыццё. У ёй працуе гарадская бальніца, адкрыт дзіцячы дом на 130 дзяцей, бацькі якіх загінулі альбо пагнаны на катаргу ў Германію. Наладжваецца праца пошты, тэлеграфа, радыё. У бліжэйшы час будзе адкрыт дом культуры. На-днях выходзіць першы нумар раённай газеты. (ТАСС).

МТС АДНАЎЛЯЕЦЦА

Як толькі Чырвоная Армія вызваліла горад Чачэрск, я прышоў на месца, дзе знаходзілася машынна-трактарная станцыя. Пры адступленні фашысцкія грамілы ўзарвалі і спалілі ўсё, што можна было знішчыць. Засталіся толькі сцены ад двух будынкаў — сталовай і канторы.

На папялішча я сабраў 37 трактарыстаў і брыгадзіраў трактарных брыгад. Разбіў іх на 5 брыгад і кожнай брыгадзе даручыў асобны ўчастак работы. Мы пачалі аднаўляць сваю МТС.

Першая брыгада, якую ўзначальвае тав. Арцёмаў, пачала збіраць запасныя часткі, сцягваць разбітыя трактары з лясоў і дарог. Другая брыгада (брыгадзір тав. Таўкачоў) узялася збіраць сельскагаспадарчы інвентар.

Брыгада тав. Шкробава збірала бочкі для гаручага, рамантавала прабітыя кулямі цыстэрны. Брыгада цесляроў (брыгадзір тав. Корхаў) прыступіла да абсталявання канторы, кузні і гаража. Перш за ўсё была абсталявана кузня, у якой распачала працу кавальская брыгада тав. Мужчыніна.

Работа ў нас пайшла дружна і арганізавана. Хутка, апрача кузні, мы адбудавалі кантору, памяшканні для курсаў трактарыстаў, дзе цяпер навучаецца 80 дзяўчат і юнакоў. Абсталявалі гараж для зборкі трактароў. У гэтым гаражы сабраны ўжо 2 трактары. Адрамантавалі 3 цыстэрны нафтабазы ёмкасцю па 114 тон гаручага і, апрача таго, сабралі 90 бочак, 50 з якіх ужо адрамантаваны.

Так крок за крокам мы аднаўляем сваю МТС. Наперадзе яшчэ многа працы, многа цяжкасцей. Але цяжкасці нас не палохаюць. За кароткі час МТС будзе адноўлена. Трэба толькі, каб абласны зямельны аддзел больш аператыўна і чотка кіраваў намі, дапамагаў нам. Гэтага нельга сказаць пра яго цяпер. Да гэтага часу нам яшчэ не аформлены крэдыты.

Уся ўвага наша цяпер накіравана на тое, каб як мага лепш падрыхтавацца да веснавой сяўбы. Прыкладзем усе сілы, каб узорна правесці сяўбу па вызваленай ад нямецкай нечысці зямлі.

І. СЯСЬКОЎ,
дырэктар Чачэрскай МТС.

ПЕРАДАВЫ КАЛЕКТЫЎ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

Калектыў станцыі, дзе начальнікам тав. Атаманчук, выйшаў пераможцам ва Усесаюзным сацыялістычным спаборніцтве і заваяваў пераходны чырвоны сцяг НКШЗ. У прысланай тэлеграме Народны Камісар шляхоў зносін таварыш Л. М. Кагановіч адзначае, што калектыў станцыі ў прыфрантавых умовах забяспечыў выкананне заданняў наркамата і фронта па дастаўцы груза і аднаўленню станцыйнай гаспадаркі.

— Нялёгка далася калектыву гэта пачэсная перамога,—расказвае начальнік станцыі Сцяпан Дзямідавіч Атаманчук.—Фашысцкія варвары перад сваім адступленнем узарвалі, а частка вывезлі рэйкі, шпалы, стрэлачныя пераводы, разбурылі ўсе будынкі станцыі і стрэлачныя будкі. Груды камня і жалеза— вось што ўбачылі на станцыі чыгуначнікі, якія прыйшлі разам з Чырвонай Арміяй.

Але жудасны малюнак разбурэнняў не палохаў совецкіх чыгуначнікаў — родных братоў слаўных совецкіх воінаў. З першых дзён закіпела праца па аднаўленню пуцей і стрэлак, каб без затрымкі дастаўляць фронту ўсё неабходнае. Пуцейцы, сувязісты, эксплаатацыйнікі, ваенныя чыгуначнікі—усе, як адзін, працавалі, не лічачыся з часам. І хутка па новых пуцях пайшлі паязды.

Аднаўляць пуці, стрэлачную гаспадарку прыйшлося выключна з мясцовых сродкаў. Чыгуначнікі таксама знайшлі на месцы ўсё неабходнае для аднаўлення станцыйнай сувязі, знайшлі неабходны інструмент і сігнальны інвентар.

З кожным днём узрасталі запатрабаванні наступаючай Чырвонай Арміі да чыгуначнікаў станцыі. Усе заданні чыгуначнікі выконвалі з чэсцю. Валявымі камандзірамі, сапраўднымі арганізатарамі праявілі сябе начальнік станцыі, значкіст «Ударніку сталінскага закліку» тав. Атаманчук, яго намеснік тав. Брылькоў.

Адным з першых на станцыю прыйшоў дзяжурны па станцыі тав. Волкаў. З першых-жа дзён тав. Волкаў паказаў сябе ініцыятыўным і знаходлівым работнікам. Перадавікамі спаборніцтва з'яўляюцца аператар тав. Дзянісава, саставіцель тав. Сяргеенка, старшы вагаўшчык тав. Добкін, тэхнічныканторшчык тав. Цюрына. Загадам начальніка дарогі тт. Брылькоў, Волкаў і Дзянісава ўзнагароджаны значкамі «Ударніку сталінскага закліку».

Кожны чыгуначнік станцыі адчувае сябе на рабоце, як на баявым пасту. Дзякуючы гэтаму калектыў станцыі працуе без аварый, без браку. З кожным днём станцыя ўсё больш адраджаецца, залечвае раны, нанесеныя нямецка-фашысцкімі нягоднікамі. Заканчваецца будаўніцтва пасажырскага будынка. Ужо курсіруюць тры пасажырскія паязды, а праз некалькі дзён будзе курсіраваць пяць. Адкрыта водазабеспячэнне, пабудаваны стрэлачныя будкі. У калектыве аднаўляюцца перадавыя метады стаханаўскай працы. Замацаваны і добра сябе апраўдваюць адзіныя змены, наладжана тэхнічная вучоба работнікаў.

Калектыў не супакойваецца на дасягнутым. За апошнія дні, пасля атрымання пераходнага чырвонага сцягу НКШЗ, тут павялічылі пагрузку, яшчэ больш дакладна адпраўляюць паязды.

Р. СЫРКІН.

Вёска Шамоўшчына, Мсціслаўскага раёна, Магілёўскай вобласці. Пасля выгнання немцаў пачаліся заняткі ў школе.

На здымку: урок чыстапісання ў чацвертым класе. Настаўніца Марыя Сямёнаўна Чурбанава дае тлумачэнне вучню Алесю Цітову.

НОВЫЯ УДАРЫ ПА ВАРОЖЫХ ТЫЛАХ

Беларускія партызаны наносяць усё новыя ўдары па тылах і камунікацыях нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Толькі з 20 па 24 снежня беларускія партызаны пусцілі пад адкос 42 воінскія эшалоны праціўніка, з іх—16 эшалонаў на чыгунцы Орша — Барысаў, 13 эшалонаў — на чыгунцы Барысаў—Мінск. У выніку крушэнняў разбіта 29 паравозаў, 245 вагонаў, платформаў і цыстэрнаў.

На шасейных і грунтавых дарогах штодзённа робяцца налёты партызан. За чатыры дні снежня спалена 15 шасейных мастоў, разбурана 8 кіламетраў тэлеграфна-тэлефоннай сувязі, падарвана 15 танкаў, 6 гармат, 56 аўтамашын, 2 бронемашыны.

Значна актывізавалася баявая дзейнасць патрыётаў Віцебскай вобласці. Толькі за тры дні партызаны атрада тав. Д. спалілі 2 аўтамашыны, праніклі ў размяшчэнне нямецкага гарнізона і разграмілі казармы, склад з боепрыпасамі, склад з харчаваннем і абмундзіраваннем, спалілі бензасховішча. У баю з салдатамі гарнізона партызаны знішчылі больш 80 гітлераўцаў.

Штодзённа, з усіх абласцей рэспублікі, паступаюць весткі аб новых поспехах беларускіх партызан. Толькі ў апошнія дні група беластоцкіх партызан пранікла ў дэпо і ўзарвала тры паравозы. Брэсцкія партызаны вялі адкрытыя бai з вялікімі сіламі праціўніка, у ходзе якіх знішчылі 576 гітлераўцаў і 201 узялі ў палон. Атрад імені Катоўскага (Пінская вобласць) амаль штодзённа абстрэльвае чыгуначныя эшалоны і выводзіць са строю варожыя паравозы.

Баранавіцкія партызаны атрада «Непераможны» ўзарвалі 4 нямецкія воінскія эшалоны, вялі бai з маршавай калонай праціўніка і знішчылі 153 салдат і афіцэраў. Атрад вілейскіх партызан пусціў пад адкос 5 нямецкіх воінскіх эшалонаў. Мінскія партызаны атрада «За радзіму» ўзарвалі вялікі склад праціўніка з боепрыпасамі. Палескія партызаны ўзарвалі 4 аўтамашыны з эсэсаўцамі, напалі на дзве калоны гітлераўцаў і знішчылі да роты салдат і афіцэраў і вялікую колькасць салдат захапілі ў палон.

І так з дня ў дзень.

Акрыленыя баявымі поспехамі наступаючай Чырвонай Арміі, якая вызваляе ўсё новыя і новыя гарады і сёлы Беларусі, мужныя лясныя рыцары — партызаны і партызанкі б'юць і будуць біць нямецкіх акупантаў насмерць, няшчадна, да поўнага іх знішчэння.

П. КАВАЛЁЎ.

У ВЫЗВАЛЕНЫМ МОЗЫРЫ

Прымаюцца захады па аднаўленню гандлёвай сеткі ў вызваленых раёнах Палескай вобласці, па наладжванню работы сталовых, магазінаў, пякарняў. У Мозыры працуюць тры сталовыя, тры магазіны, млын і хлебапякарня, якія забяспечваюць насельніцтва хлебам.

Уцякаючы пад націскам Чырвонай Арміі, нямецка-фашысцкія акупанты не паспелі здзейсніць свае намеры—цалкам разбурыць горад. Сярод уцалелых будынкаў захаваліся памяшканні магазінаў, сталовых, складаў, баз. Гэта дае магчымасць у бліжэйшы час адкрыць тут не менш 19 магазінаў, у тым ліку хлебныя, харчовыя, промтаварныя, кніжны, гародніны, па продажу газы.

У Мозыр і Калінкавічы пачынаюць паступаць тавары. Прыбыла дзевяць вагонаў солі, прыбывае мануфактура. Хутка будуць завезены 230 тон газы, запалкі.

Для аказання дапамогі насельніцтву нядаўна вызваленага Лельчыцкага раёна, згодна рашэння СНК БССР, адгружаны абутак і мануфактура.

На працу вяртаюцца былыя гандлёвыя працаўнікі. Сярод прызначаных на пасады дырэктараў гандлёвых устаноў многа партызан. Усе яны з энтузіязмам бяруцца за працу, за аднаўленне і прывядзенне ў парадак магазінаў, складаў, баз, за арганізацыю бесперабойнага гандлю.

Аўташкола у Гомелі

Наркамат аўтамабільнага транспарта БССР арганізаваў у Гомелі аўтамабільную школу, якая рыхтуе шафераў і аўтарамонтнікаў.

У школе навучаецца 180 чалавек. Тры групы складаюцца з дзяўчат і тры з юнакоў дапрызыўнага ўзросту.

Слухачы праходзяць аўтамабільную справу і дапрызыўную падрыхтоўку.

Заняткі разлічаны на тры месяцы.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

Хваляванні ў лагеры замежных работніц у Германіі

ЛОНДАН, 4 лютага. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, згодна атрыманых дакладных вестак, у адным з лагераў, у якім знаходзяцца гвалтоўна пагнаныя ў Германію французскія, бельгійскія і чэшскія жанчыны, адбыліся сур'ёзныя хваляванні. Знясіленыя жанчыны адмовіліся выйсці на працу. У лагер прыбыла гітлераўская паліцыя, якая збіла многіх работніц. Жанчыны вымушаны былі ўступіць і выйсці на працу толькі пасля таго, як паліцыя прыгразіла адкрыць па іх агонь.

НАЛЁТ АМЕРЫКАНСКІХ БАМБАРДЫРОЎШЧЫКАЎ НА ЗАХОДНЮЮ ГЕРМАНІЮ

ЛОНДАН, 4 лютага. (ТАСС). У Лондане афіцыйна абвешчана аб тым, што сёння ўдзень буйныя злучэнні амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў у суправаджэнні амерыканскіх знішчальнікаў дальняга дзеяння і пры падтрымцы знішчальных самалётаў саюзнікаў зрабілі налёт на аб'екты ў Заходняй Германіі.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 4 лютага. (ТАСС). Галоўная стаўка войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што на асноўным фронце амерыканскай 5-й арміі войскі саюзнікаў вядуць жорсткія бai на ўскраінах Касіно. Контратакі ворага, прадпрынятыя ў гарах на поўнач ад Касіно, адбіты.

ГІТЛЕРАЎЦЫ ПАКАРАЛІ СМЕРЦЮ ЗА АДЗІН ГОД 20.000 ГАЛАНДЦАЎ

ЛОНДАН, 4 лютага. (ТАСС). Галандская газета «Войс оф Нідэрланд», якая выдаецца ў Лондане, паведамляе, што ў мінулым годзе гітлераўскія акупанты пакаралі смерцю не менш 20.000 галандцаў. Мноства расстрэлаў было ўчынена таксама і ў студзені 1944 года. Аднак, піша газета, гітлераўцы не ў сілах падавіць народнае супраціўленне.

Галандскія фашысцкія газеты з трывогай канстатуюць рост ненавісці насельніцтва да галандцаў, «якія супрацоўнічаюць з акупантамі».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Вароўская, 10.